

מה מריץ את עידו תדמור

הרשימה בוודאי אינה מלאה, אך, מכל מקום, מדובר בתופעה, והדמות הדומיננטית בעונה הנוכחית היא עידו תדמור.

תדמור עומד להפיק בימים אלה (אפריל 1996) עם להקתו מופע חדש - "תא". העבודה הראשונה שלו במסגרת קבוצתו היתה "הסיר של סימה", עבודה חזקה מאוד מבחינה כוריאוגרפית, אישית אבל גם שייכת לסגנון העכשווי. לדברי תדמור, שתי העבודות הללו הן מעין הפכים. "הסיר של סימה" מתחיל בלידה, הדרושת מעצם טבעה עירום (לטעמי קצת מבושש מדי), רוב התלבושות בהירות, והמחול מסתיים בהיטהרות רבתי - כל אחד מהמבצעים עומד לו בתוך גיגית אישית ומלמעלה נשפכים זרמי מקלחת נוצצת. (תדמור חמק מהמחווה המובנת מאליה של הסרת הבגדים לקראת הרחצה, ובמקום זאת הלביש את רקדניו במיני תכריכים לבנים, הנרטבים במים הזוהרים בטקס של טבילה.) המופע "תא", לעומת זאת, חשוך, ונערך רובו בתוך וליד כלובי ברזל. זה מחול "שחור", לעומת "הסיר של סימה", הלבן. הכלובים שב"תא" אינם שאולים דווקא מעולם בתי הסוהר והאילוץ הברוטלי, הכופה. "בחיי כל אדם יש המון מסגרות - חיצוניות, חברתיות וגם רגשיות, ותהליך ההתבגרות קשור בהשתחררות מהן", אומר תדמור, וזה לדבריו הנושא המרכזי של העבודה. בעיניו, כמו ב"סיר של סימה", גם ב"תא" יש סוג של היטהרות.

אולי קצת מוקדם לדבר על סגנון מובהק, הרי תדמור יצר עד כה רק ארבע עבודות, שמתוכן שתיים הוא מחשיב לסקיצות ושתיים ממלאות ערב שלם (משמע קצת יותר משעה), ובכל זאת, גישתו הבימתית הכוללת, התנועה הווירטואוזית למדי שלו (הדרושת טכניקה מעולה וכוללת אפילו מרכיבים שיש בהם סכנה), מכלול האמצעים הבימתיים שבהם הוא משתמש - אביזרים, תפאורה, תאורה ותלבושות, תוחמים היטב את כתב היד התנועתי והבימתי שלו, ואיפיון כזה אצל יוצר בראשית העשור השלישי לחייו אינו תופעה של מה בכך.

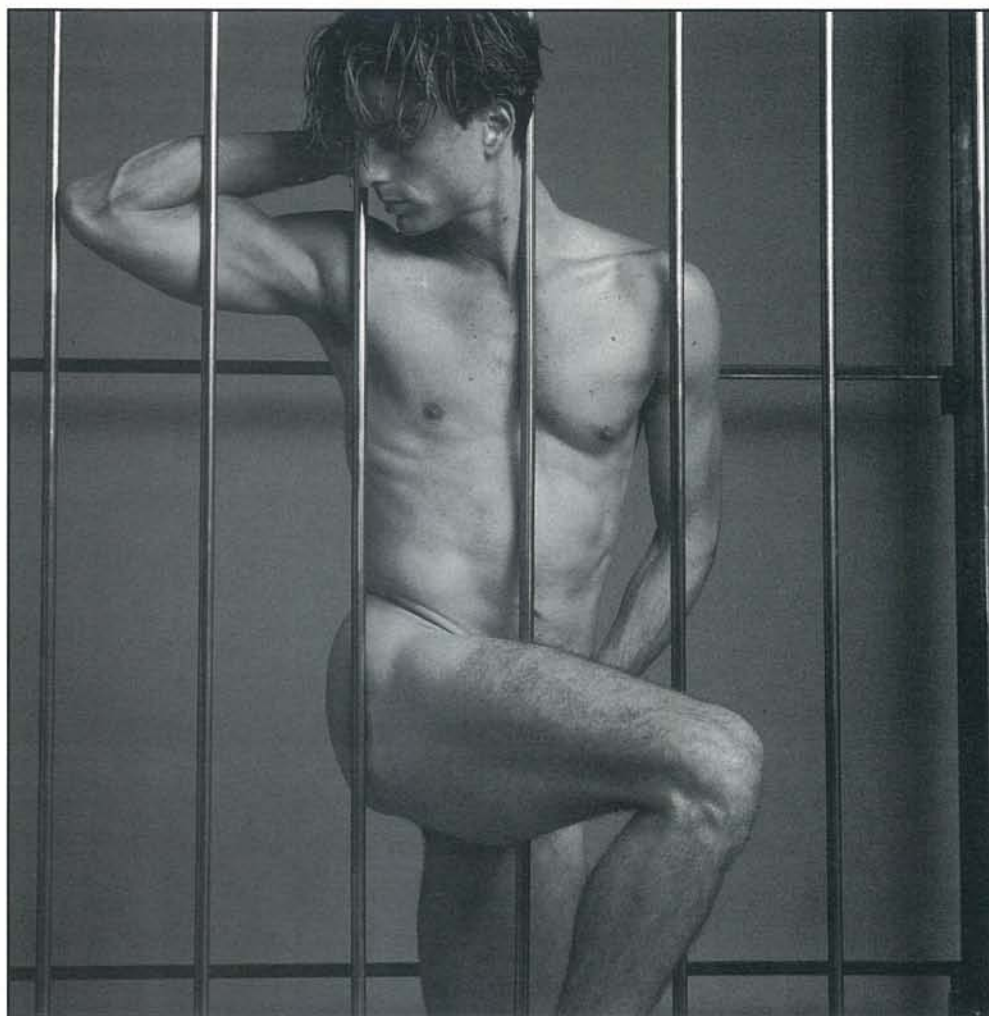
כרקדנים-גברים רבים, תדמור הגיע למחול בגיל מבוגר למדי. למעשה רק אחרי שירותו הצבאי התקבל לבית הספר של בת דור, ושם מצא את התשתית הטכנית ואת ההנחיה לעבודה שיטתית, שהן לדעתו הבסיס המוצק היחיד של רקדן מעולה. את העבודה שהוא הפך לרקדן מתלמד בלהקה בתוך רק קצת יותר משנה הוא זוקף לזכות מוריו, ביניהם הוא מציין בייחוד את רוז סובל וזינט אורדמן.

מורה חשוב נוסף של תדמור היה גיי אוגן, לימים מנהל החזרות ומורה בבת שבע. אחרי חודשים מעטים בבת דור, הלך עידו תדמור להיבחן בבת שבע, והתקבל. "זה לא גרם לנתק ביני לבין זינט אורדמן", הוא מעיד. אמנם היא מצטיירת בסיפורי רקדניה ותלמידיה לשעבר

מזה מספר שנים עושים זאת ליאת דרור וניר בן-גל ועכשיו גם ענת דניאלי מתכוונת ליסד להקה קטנה משלה. בירושלים פועלת בצורה ספוראדית להקתה של תמרה מיאלניק, המבוססת על בית הספר שהיא מנהלת, ירון מרגולין מופיע מדי פעם עם תלמידיו, וקיים גם הדואו "ורטיגו" של נועה ורטהיים ועדי סעד. אלה האחרונים זכו להצלחה ואפילו להכרה בינלאומית, אך איבדו איכשהו את ייחודם ברגע שניסו לעבוד במסגרת להקתית.

על פי רוב, התפתחויות משמעותיות בתחום אמנות המחול מופיעות לפתע, אבל כהתפרצויות של הר געש, עם לחצים מקדימים אדירים מתחת לפני השטח. השנתיים האחרונות בתחום המחול המודרני בישראל הצטיינו בתופעה שלא ראינו כבר זמן רב - ייסוד להקות חדשות במקום ליהוק לצורך מופע בודד או הפקת יצירה ספוראדית לקראת אחת המסגרות של משרד האמנויות, כמו "הרמת מסך" ו"גוונים במחול".

גישתו הבימתית הכוללת, התנועה הווירטואוזית למדי שלו, מכלול האמצעים הבימתיים שבהם הוא משתמש תוחמים היטב את כתב היד התנועתי והבימתי שלו, ואיפיון כזה אצל יוצר בראשית העשור השלישי לחייו אינו תופעה של מה בכך

"הסיר של סימה", עידו תדמור, צילום: גדי דגון

"SIMA'S POT", IDO TADMOR, PHOTO: GADI DAGON

"תא", עידו תדמור, צילום: גדי דגון

"CELL", IDO TADMOR, PHOTO: GADI DAGON

כמורה נוקשה, קפדנית ובלתי מתפשרת, אבל תדמור זוכר אותה דווקא כאדם המתעניין ברקדניו ומוכן לעזור להם כשהדבר נדרש, והוא מעריך אותה כמי שאיפשרה לו לרכוש את הבסיס הטכני המוצק שלו.

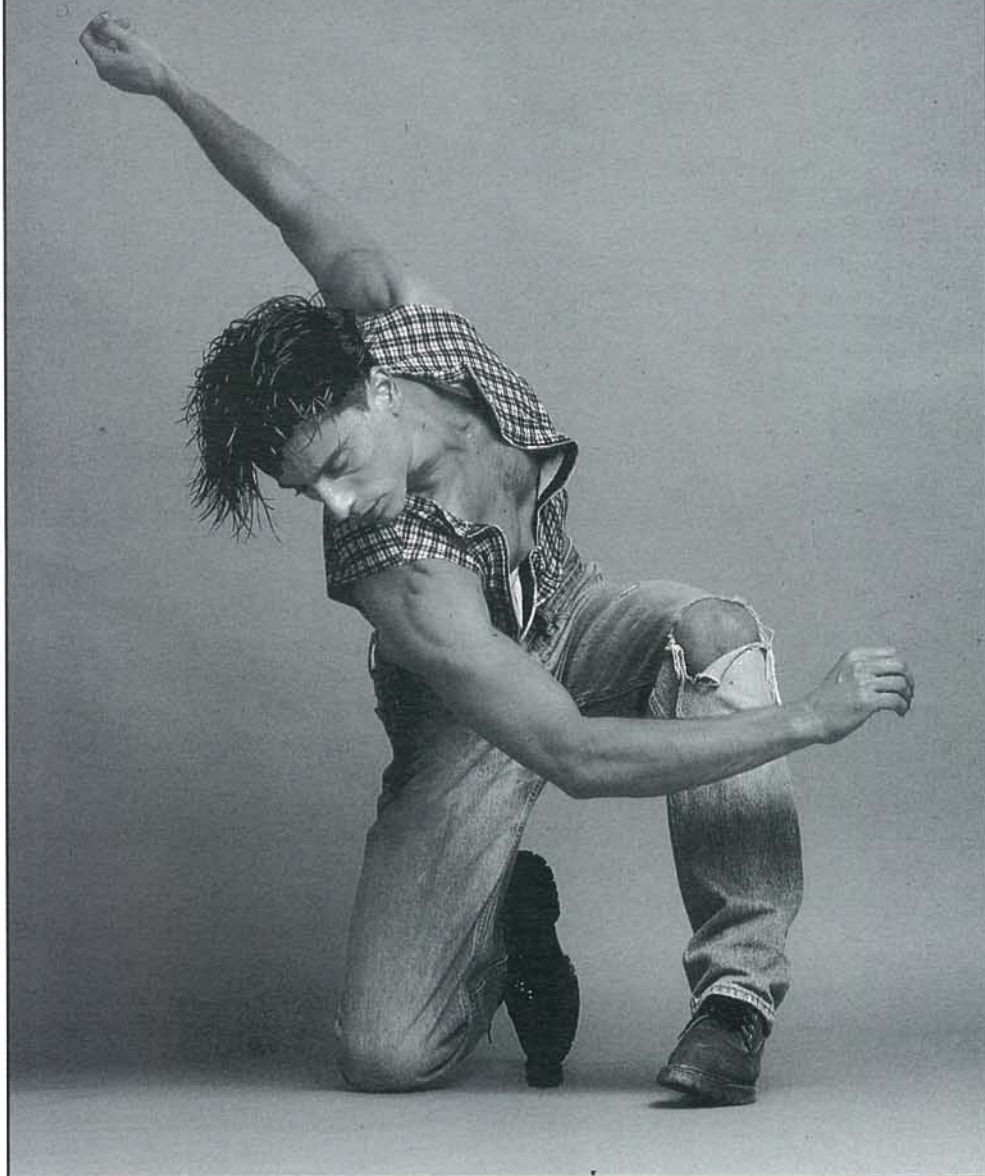
את תדמור פגשתי לראשונה בדרך כמעט סמלית, בפסאז' אבן גבירול, כשאנו צועדים לעבר אולם אוהל שם, אז מקום החזרות של בת שבע. כששמעתי שהוא מתעתד לעבור לבת שבע, תהיתי ביני לביני איך מי שרגיל לסגנון התנועה הטכני המובהק, והמנוכר מרגשות עזים, שהיה נהוג אז בבת דור, יסתגל לעזות הביטוי, להסתכנות ולחופש, שאיפיו את בת שבע. אם איני טועה, נוכחתי בשיעור שנתן אוגן ללהקה, ובאמת תדמור בלט באישיותו המקרינה, ובקצת יותר מדי שוויץ של "הנה אני, נא להסתכל ולהתפעל!", אבל כשראיתי אותו בחזרות לקראת עבודה חדשה של דניאל עזרלו, "דג-כלב" (זה היה בשנים הטובות ההן, לפני שקראו לריקודים החדשים בשמות לועזיים בלתי ניתנים להגייה), באמת אי אפשר היה שלא לשים לב אליו. הופעתו, האינטנסיביות של התנועה והברק הטכני שלו העידו עליו שמכבר זנח את ההתייפופות שציינה אז את רקדני בת דור, ונטמע בחבורה הצעירה, החצופה והתוססת של בת שבע. בוודאי גם דרך עבודתו של דני עזרלו, הילד הרע המבריק של המחול החדש של שנות השמונים, שדרש לא מעט אילתור מהרקדנים, דחפה את תדמור לכיוון היצירתי והמשוחרר.

תדמור היה שנים מעטות לרקדן מרכזי בלהקת בת שבע, אולם כשקיבל אוהד נהרין את הניהול האמנותי ותדמור ביקש לפרוש כנפיים גם בחו"ל, הוא עזב ונסע להיבחן במקומות חדשים. למולו (אבל התנאי להתמזלות מזלות הוא תמיד הכישרון של בעל המזל) לאר לובוביץ', אחד הכוריאוגרפים המצוינים בארה"ב (שאת עבודתו החשובה הראשונה יצר עבור בת דור), התלהב ממנו, ותדמור מצא את עצמו כרקדן מן המניין בלהקה שהופיעה בכל העולם. אבל פציעה רצינית, תוצאה מכך שבן זוגו לריקוד לא הצליח לתפוס אותו אחרי קפיצה מסוכנת, הורידה את תדמור מהבימה ליותר משנה של טיפולים ואימונים משקמים. למולו גבו שב למצבו מלפני אותה צניחה בלתי מוצלחת.

כשם שחיייו של לוליין טרפו בקרקס נתונים בידי עמיתו, שחייב לתפוס אותו בתוך שבריר של שנייה פן יתרסק על רצפת הזירה, כך גם רקדן מוכרח לסמוך לפעמים על הזולת, כשמדובר בעבודה משותפת או רגע וירטואוזי מסוכן. ב"סיר של סימה" יש רגע שבו תדמור קופץ קפיצה אופקית אדירה ועמיתו תופס אותו תוך כדי מעוף באוויר. "האם אתה חושב באותן שניות על הפציעה שלך באמריקה?", שאלתי. תדמור הנהן, כאילו רצה לומר שכשם שטייס שמטוסו נופל חייב מיד להטיס מטוס אחר, כדי להשתחרר מהפחד, כך גם הוא הכניס דאייה מסוכנת ויפה ליצירתו, כדי להתגבר על הטרואומה ההיא.

הקשיים שבהקמת להקה מקצוענית שייכים לשני מישורים: מצד אחד, בלי תשתית ניהולית ואדמיניסטרציה, שתנהל את המאבק הבלתי פוסק עם הממסד על תקציבים ותמיכה, אי

אפשר להגיע למצב אפילו רק חצי-יציב בעבודה היומיומית, ומצד שני, הכרחי לבסס את העבודה היצירתית על כישרון כוריאוגרפי מוצק ועל עבודות שגם יעניינו את הקהל וגם ימשכו את הרקדנים להקריב יתרונות כלכליים וביטחון יחסי למען התנסות ועשיית "הדבר שלהם". את מרכיב הכישרון היוצר והכריזמה האמנותית יש לעידו תדמור במידה הדרושה, אולם אילו היה נאלץ לעשות הכל בעצמו ובמו ידיו, לא יכול היה להתפנות ליצירה. למזלו נמצאה לו מנהלת אדמיניסטרטיבית (שכלל לא באה מתחום המחול) המטפלת בכל המנגנון הטכני המורכב של ההפקה והמופעים - אילת בהט.

ולא פחות חשוב, יאיר ורדי, מנהל מרכז סוזן דלל, הסכים שהמרכז ישמש נמל בית ללהקה. לא ברור במה בדיוק מדובר, כי גם למרכז יש קשיי מימון ובעיות תקציב, אבל לתדמור חשוב שיתוף הפעולה עם ורדי מעבר לתועלת המעשית שבכך. כך שייתכן - ימים יגידו - שאנו עדים ללידתה של להקת מחול שתתפוס מקום נכבד בעולם המחול החדש של ישראל.

ג'ורא מנור

רקדן ממוסד יורד לשוליים

עידו תדמור הוא ללא ספק אחד הרקדנים הבולטים שקמו בישראל. הליטוש, המקצועיות, הרצינות והיסודיות הן התכונות שחיבבו אותו על אנשי המקצוע שעבדו איתו, כמו גם על הקהל שצפה בו. אותן תכונות שבנו את תדמור הרקדן מתקיימות גם בתדמור הכוריאוגרף - המחולות שיצר עד כה מצטיינים בהקפדה על פרטים, בכיוון ובביצוע מרשים.

תדמור הכוריאוגרף עוד בתחילת הדרך, אך כבר ניתן לאפיין את סגנונו - במובנים רבים הוא עדיין תוצר של בת דור. במקרים רבים העבודה המוגזמת על הליטוש באה על חשבון ביטוי אישי אותנטי - בעיה החוזרת על עצמה שוב ושוב בהופעות להקת בת דור.

עידו תדמור עשה עבודות סולו לפני שהקים את הקבוצה שלו. בעבודות אלה בלט מעל הכל תדמור הרקדן, במפגני יכולת מרשימים. ניכר בהן הסגנון בו צמח תדמור, השליטה שלו והאפשרויות הטמונות בו.

את הפריצה הגדולה שלו עשה תדמור במחול "הסיר של סימה". בעבודה זו, כמו בעבודתו החדשה "תא", שפרק ממנה בוצע בערב "רק גברים ורקדים" בסוזן דלל, ניכרת האינטליגנציה של תדמור ובאות לידי ביטוי היכולות שלו ככוריאוגרף:

א. הבנה של ההיבט הוויזואלי - תדמור מצליח ליצור תמונות מרהיבות ופולסטיות.

ב. שימוש בחלל המחול - האבזורים והתפאורה אצל תדמור הם חלק מהאירוע המחולי. החלל משתנה כל הזמן ומנוצל באופנים שונים ועשירים.

את הפריצה הגדולה שלו עשה תדמור במחול "הסיר של סימה". בעבודה זו, כמו בעבודתו החדשה "תא", ניכרת האינטליגנציה של תדמור ובאות לידי ביטוי היכולות שלו ככוריאוגרף

ברמה אחידה ולא היה קו שלאורו מתפתח המחול.

דבר זה קשור לבעיה המרכזית בעבודות של תדמור והיא גיבוש והצגת האמירה. "הסיר של סימה", למשל, אמור כנראה להיות עבודה אישית, אך במקום ליצור עולם עם חוקים משלו, המעניק אופי למחול ולמשתתפים בו, היו כאן רק רעיונות ויזואליים מרשימים וחלקם היו גימיק מובהק.

הבעיה עם ביטויי האמירה נכונה גם במקרה של תדמור הרקדן. יש לו נטיה לביטוי שקוף של מסרים, דבר שקשור לכך שהוא עוד לא מצא את עצמו ואת החומרים היחודיים לו. עד שזה יקרה נהיה כנראה עדים להברקות בצד נפילות. אך מיצירה ליצירה תדמור הולך ועולה והשיא שלו עוד לפניו.

גל אלסטר

ג. הנעת קבוצה - תדמור הוכיח כי הוא יודע להניע קבוצה בצורה מעניינת, ולא רק בסולו משוכפל ודומי.

ד. שפה תנועתית - קשה להגדיר סגנון תנועתית אישי מובהק אצל תדמור. דומה שהוא משתכלל ומשתחרר גם בתחום זה, ופונה לסגנון דומה יותר לסגנונו של אוהד נהרין, אחרי שבעבר יצר תנועה הרבה יותר מסוגנת, עם קווים מוגדרים, בסגנון שבמסגרתו צמח.

ה. הקפדה על פרטים - השאיפה הבלתי פוסקת למצוינות של תדמור הרקדן באה לביטוי גם אצל תדמור הכוריאוגרף. לא היה במופע שלו אף אחד מסממני החובבנות האופייניים למופעי שוליים.

דומה שהקפיצה ליצירות של ערב שלם היא בעוכרי התהליך ההתפתחותי שכוריאוגרף חייב לעבור. בפרק שהוצג מתוך "תא", שלא לדבר על "הסיר של סימה", לא היו כל החלקים